

ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет інженерної транспорту та архітектури

Кафедра будівництва та цивільної безпеки

ЗАТВЕРДЖУЮ

Декан факультету

Інженерної, транспорту та архітектури

Олександренко В.П. _____

_____ 2022 р

СИЛАБУС

Навчальна дисципліна **Навчання та регулювання в сфері цивільної безпеки**

Освітньо-професійна програма **Охорона праці (за галузями)**

Рівень вищої освіти **другий (магістерський)**

Загальна інформація

Позиція	Зміст інформації
Викладач(і)	Романішина Ольга Валеріївна
Профайл викладача	http://op-bzd.khnu.km.ua/vykladachi/
Е-mail викладача(ів)	o.v.romanishina@gmail.com
Контактний телефон	0973027317
Сторінка дисципліни в ІСУ	https://msn.khmnu.edu.ua/course/view.php?id=4998
Навчальний рік	2022-2023
Консультації	Очні: понеділок 6 пара, 4-223 онлайн: за необхідністю та попередньою домовленістю

Характеристика дисципліни

Статус дисципліни	Форма навчання	Курс	Семестр	Загальний обсяг		Кількість годин						Курсовий проект	Курсова робота	Форма семестрового контролю	
						Кредити ЄКТС	Години	Разом	Лекції	Лабораторні роботи	Практичні заняття			Індивідуальна робота студента	Самостійна робота, у т.ч. ІРС
				Аудиторні заняття											
0	Д	1	1	5	150	51	34		17		99	-	-	+	-

Анотація дисципліни

Дисципліна «Навчання та регулювання в сфері цивільної безпеки» є однією зі спеціальних дисциплін і займає провідне місце у підготовці магістрів зі спеціальності 263 «Цивільна безпека», за освітньо-професійною програмою «Охорона праці (за галузями)». Відповідно до Стандарту вищої освіти із зазначеної спеціальності та освітньої програми дисципліна має забезпечити: усвідомлення верховенства права. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу. Здатність генерувати нові ідеї (креативність). Здатність приймати ефективні рішення, керувати роботою колективу під час професійної діяльності. Здатність до превентивного і оперативного (аварійного) планування, управління заходами безпеки професійної діяльності. Здатність до проведення техніко-економічного аналізу, оцінювання ризиків, комплексного обґрунтування проектів, планів, рішень, їх реалізації у сфері цивільної безпеки. Здатність до застосування інноваційних підходів, сучасних методів, спрямованих на регулювання техногенної та виробничої безпеки. Здатність до створення і реалізації інноваційних продуктів і заходів у сфері професійної діяльності. Здатність організовувати та проводити моніторинг за визначеними об'єктами, явищами та процесами, аналізувати його результати та розроблювати науково-обґрунтовані рекомендації на підставі отриманих даних. Здатність зрозуміло і недвозначно доносити власні знання, висновки та аргументацію до фахівців та нефахівців.

Прекревізити: цивільна безпека сучасних технологій, розрахунки з цивільної безпеки та охорони праці, прикладні інформаційні технології в цивільній безпеці та охороні праці

Кореквізити: переддипломна практика, кваліфікаційна робота, атестаційний іспит.

Мета і завдання дисципліни

Мета дисципліни. формування системи теоретичних і прикладних знань, із питань Навчання та регулювання в сфері цивільної безпеки.

Завдання: підготовка магістрів з цивільної безпеки до широкого застосування вимог законодавчих та нормативних документів та принципів проведення навчання та регулювання в сфері цивільної безпеки, формування особистості фахівця, здатного оцінювати відповідність діяльності суб'єктів господарювання вимогам законодавства.

Студент, який успішно завершив вивчення дисципліни, повинен: застосовувати спеціалізовані концептуальні знання, що включають сучасні наукові здобутки для розв'язання наукових і прикладних задач у сфері цивільної безпеки; ефективно управляти складними робочими процесами у сфері цивільної безпеки, у тому числі непередбачуваними та такими, що потребують нових стратегічних підходів; об'єктивно оцінювати результати діяльності персоналу та колективу; інтегрувати знання з різних галузей для розв'язання теоретичних та/або практичних задач і проблем у сфері цивільної безпеки; розробляти і реалізовувати соціально-значущі проекти у сфері цивільної безпеки та дотичні до неї міждисциплінарні проекти з урахуванням соціальних, економічних, технічних та правових аспектів; розробляти та реалізовувати ефективні заходи, спрямовані на регулювання та забезпечення цивільної безпеки; доносити професійні знання, власні обґрунтування та висновки до фахівців та широкого загалу, володіти навичками публічних виступів, дискусій, проведення навчальних занять; оцінювати відповідність правових, організаційних, технічних заходів по забезпеченню техногенної безпеки та безпеки праці вимогам законодавства під час професійної діяльності; аналізувати та оцінювати стан забезпечення цивільного захисту, техногенної та виробничої безпеки об'єктів, будівель, споруд, інженерних мереж; приймати ефективні рішення у складних непередбачуваних умовах, визначати цілі та завдання, аналізувати і порівнювати альтернативи, оцінювати ресурси; відшуковувати необхідну інформацію в спеціальній літературі, базах даних, інших джерелах інформації, аналізувати та об'єктивно оцінювати інформацію.

Тематичний і календарний план вивчення дисципліни

Номер		Тема лекції	Тема практичного заняття	Самостійна робота студента		
г	ж			Зміст	Год.	Літ-ра
1	2	3	5	6	7	8
1	1	Загальні законодавчі документи по здійсненню Навчання та регулювання в сфері цивільної безпеки	Планові заходи по здійсненню державного нагляду (контролю)	Опрацювання лекційного матеріалу	5	[1, 2, 8, 11].
2	1	Навчання населення діям у надзвичайних ситуаціях		Опрацювання лекційного матеріалу, підготовка до ПЗ1	6	[8, 9, 11, 12].
3	2	Навчання населення діям у надзвичайних ситуаціях	Права і відповідальність посадових осіб спеціально уповноваженого центрального органу виконавчої влади з нагляду за охороною праці що до перевірки проведення навчання з охорони праці та цивільної безпеки.	Опрацювання лекційного матеріалу	5	[10, 6, 11]
4	3	Організаційно-методична		Опрацювання лекційного	5	[11,

		підготовка з підготовки населення до дій в надзвичайних ситуаціях.		матеріалу, підготовка до ПЗ2		12,6].
5	4	Організація проведення спеціальних об'єктових навчань і тренувань з питань цивільного захисту	Уповноважені найманими працівниками особи з питань охорони праці	Опрацювання лекційного матеріалу	5	[10, 11,].
6	5	Заходи регулювання цивільної безпеки Департаментом запобігання надзвичайним ситуаціям.		Опрацювання лекційного матеріалу, підготовка до ПЗ3	6	[6, 7,11].
7	6	Державне регулювання діяльності суб'єктів господарювання з питань цивільного захисту.	Критерії для оцінки ступенів ризику від провадження господарської діяльності та визначення періодичності здійснення планових заходів державного нагляду (контролю) у сфері техногенної та пожежної безпеки Державною службою з надзвичайних ситуацій	Опрацювання лекційного матеріалу	5	[6, 7,11].
8	7	Державне регулювання діяльності суб'єктів господарювання з питань цивільного захисту.		Опрацювання лекційного матеріалу, підготовка до ПЗ4	5	[6, 7,11].
9	7	Загальна підготовка працівників підприємств, установ та організацій до дій у надзвичайних ситуаціях	Подання і реєстрації декларації відповідності матеріально-технічної бази суб'єкта господарювання вимогам законодавства з питань пожежної безпеки	Опрацювання лекційного матеріалу, підготовка до КР1	6	[7, 11,].
10	8	Організація заходів цивільного захисту на підприємстві, в установі, організаціях.		Опрацювання лекційного матеріалу, підготовка до ПЗ5	5	[3, 2].
11	9	Створення бази даних навчання працівників з питань цивільного захисту	Розробка інструкцій щодо дій персоналу невеликих підприємств при загрозі або виникненні надзвичайних ситуацій.	Опрацювання лекційного матеріалу	5	[1, 14].
12	9	Організація навчання з охорони праці		Опрацювання лекційного матеріалу, підготовка до ПЗ6	5	[3, 4].
13	10	Правове регулювання аудиту з промислової безпеки та охорони праці.	Розробки планів локалізації та ліквідації аварійних ситуацій і аварій	Опрацювання лекційного матеріалу	6	[3, 4,15]
14	11	Навчання з охорони праці працівників підприємства..		Опрацювання лекційного матеріалу, підготовка до ПЗ7	5	[3, 15,].
15	12	Принципи проведення та матеріали інструктажів з охорони праці та цивільної безпеки	Розробка графіку та плану проведення спеціального об'єктового навчання (тренування) з питань цивільного захисту праці	Опрацювання лекційного матеріалу, підготовка до КР2	6	[2, 3,17].
16	13	Проведення навчання посадових осіб з охорони праці та цивільної безпеки.	.	Опрацювання лекційного матеріалу, підготовка до ПЗ8	5	[2, 3,17].
17	14	Вимоги проходження стажування та дублювання на підприємстві.	Розробка Положення про навчання з охорони праці та цивільної безпеки.	Опрацювання лекційного матеріалу, , підготовка до КР2, підготовка до підсумкового контролю	5	[1, 2,].

Примітка:* Послідовність проведення занять визначається розкладом (може не відповідати нумерованим тижням)

Політика дисципліни.

Організація освітнього процесу з дисципліни відповідає вимогам положень про організаційне і навчально-методичне забезпечення освітнього процесу, освітній програмі та навчальному плану. Студент зобов'язаний відвідувати лекції та практичні заняття згідно з розкладом, не запізнюватися на заняття, завдання виконувати відповідно до графіка. Пропущене лабораторну роботу та практичне заняття студент зобов'язаний опрацювати самостійно у повному обсязі і відзвітувати перед викладачем не пізніше, ніж за тиждень до чергової атестації. До практичних занять студент має підготуватися за відповідною темою і проявляти активність. Набуті особою знання з дисципліни або її окремих розділів у неформальній освіті зараховуються відповідно до Положення про порядок перезарахування результатів навчання у ХНУ (<http://khnu.km.ua/root/files/01/06/03/006.pdf>).

Критерії оцінювання результатів навчання.

При оцінюванні знань студентів використовуються різні засоби контролю, зокрема: допуск до виконання практичного заняття здійснюється на її початку усним опитуванням кожного студента; якість виконання, набутих теоретичних знань та практичних навичок перевіряється шляхом захисту кожного практичного заняття та індивідуального завдання, згідно з робочим планом.

Оцінка, яка виставляється за лабораторну роботу, складається з таких елементів: звіт з виконання лабораторного заняття, письмове опитування по теоретичному матеріалу з теми лабораторної роботи, своєчасний захист лабораторної роботи.

Оцінка, яка виставляється за практичне заняття, складається з таких елементів: усне опитування студентів перед допуском до виконання практичного заняття, знання теоретичного матеріалу з теми, своєчасна здача практичної роботи, кількість або відсутність помилок при виконання практичної роботи.

Засвоєння студентами теоретичного матеріалу з дисципліни перевіряється двома тематичними контролями.

Кожний вид роботи оцінюється за чотирибальною шкалою. Підсумкова оцінка з дисципліни виставляється як середньозважена з усіх видів робіт. Вагові коефіцієнти змінюються залежно від структури дисципліни.

Поточний контроль здійснюється під час лабораторних робіт та практичних занять, а також в дні проведення контрольних заходів. При оцінюванні студента враховуються результати поточного контролю. Кожний вид роботи оцінюється за п'ятибальною шкалою. Підсумкова оцінка визначається як середньозважена з усіх видів робіт. Вагові коефіцієнти змінюються залежно від структури дисципліни.

Структурування дисципліни за видами робіт і оцінювання результатів навчання студентів денної форми навчання у семестрі за ваговими коефіцієнтами

Аудиторна робота										Підсумковий контроль	
Практичні заняття									Контроль лекційного матеріалу		Іспит
ПЗ1	ПЗ2	ПЗ3	ПЗ4	ПЗ5	ПЗ6	ПЗ7	ПЗ8	ПЗ9	КР1	КР2	
0,4									0,2		0,4

Умовні позначення: ПЗ – практичне заняття; КР – контрольна робота.

Співвідношення інституційної шкали оцінювання і шкали оцінювання ЄКТС

Оцінка ЄКТС	Інституційна шкала балів	Інституційна оцінка	Критерії оцінювання	
A	4,75-5,00	5	Зараховано	Відмінно – глибоке і повне опанування навчального матеріалу і виявлення відповідних умінь та навичок.
B	4,25-4,74	4		Добре – повне знання навчального матеріалу з кількома незначними помилками.
C	3,75-4,24	4		Добре – в загальному правильна відповідь з двома-трьма суттєвими помилками.
D	3,25-3,74	3		Задовільно – неповне опанування програмного матеріалу, але достатнє для практичної діяльності за професією.
E	3,00-3,24	3		Задовільно – неповне опанування програмного матеріалу, що задовольняє мінімальні критерії оцінювання
FX	2,00-2,99	2	Не зараховано	Незадовільно – безсистемність одержаних знань і неможливість продовжити навчання без додаткових знань з дисципліни
F	0,00-1,99	2		Незадовільно – необхідна серйозна подальша робота і повторне вивчення дисципліни.

Питання для підсумкового контролю з дисциплін

1. Висвітлення питань навчання та регулювання охорони праці та цивільної безпеки в Кодексі Законів про Працю.
2. Особливості проведення показових та експериментальних спеціальних об'єктових навчань і тренувань з питань цивільного захисту.
3. Назвіть планові заходи здійснення навчання та регулювання з цивільної безпеки.
4. Висвітлення питань навчання та регулювання охорони праці в Законі України «Про охорону праці».
5. Державне регулювання діяльності суб'єктів господарювання з питань цивільного захисту.
6. Висвітлення питань навчання та регулювання цивільної безпеки в Кодексі цивільного захисту.
7. Види інструктажів з охорони праці.
8. Спеціальні об'єктові навчання з питань цивільного захисту підприємств, установ, організацій.
9. Чим відрізняються та як довго тривають стажування та дублювання відповідно до Положення про порядок проведення навчання і перевірки знань з питань охорони праці?
10. Організація проведення інструктажів з питань охорони праці
11. Об'єктові тренування з питань цивільного захисту закладів вищої освіти.
12. Вкажіть основні положення Порядку здійснення навчання населення діям у надзвичайних ситуаціях.
13. Спеціальні об'єктові тренування з питань цивільного захисту спеціалізованих служб та формувань цивільного захисту.
14. Розкрийте питання організації навчання і перевірки знань з питань охорони праці на підприємстві.
15. Як відбувається навчання населення діям у надзвичайних ситуаціях?
16. Яка відповідальність посадових осіб органу державного нагляду (контролю) з питань навчання та регулювання з цивільної безпеки?
17. На яких принципах має ґрунтуватися діяльність органу державного регулювання ядерної та радіаційної безпеки?
18. Які організації залучаються органами державного регулювання для проведення незалежних експертиз?
19. Що організовує Департамент запобігання надзвичайним ситуаціям відповідно до покладених завдань?
20. Як провидять моніторинг надзвичайних ситуацій?
21. Які контрольні заходи здійснює Держпраці?
22. В яких заходах бере участь Держпраці?
23. Які документи видає Держпраці у передбачених законодавством випадках?
24. З якими державними органами взаємодіє Держпродспоживслужба в установленому порядку?
25. З яких питань Держпраці здійснює державний нагляд у сфері гігієни праці?
26. Які завдання нагляд у сфері гігієни праці виконує Держпродспоживслужба?
27. Що забезпечують місцеві державні адміністрації в межах відповідної адміністративно-територіальної одиниці?
28. На яких засадах діють місцеві державні адміністрації?
29. Кому підпорядковані органи виконавчої влади органів місцевого самоврядування
30. На яких принципах здійснюється місцеве самоврядування в Україні?
31. На якій території здійснює свої повноваження місцева державна адміністрація?
32. Які основні завдання аудиту?
33. Що є основними об'єктами внутрішнього аудиту?
34. Хто здійснює зовнішній аудит?
35. Які права замовника аудиту?

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Гогіташвілі Г.Г., Карчевські Є.Т., Лапін В.М. Управління охороною праці та ризиком за міжнародними стандартами: Навч. посіб. – К.: Знання, 2007. – 367 с.
2. Дмитренко Ю.П. Трудове право України: підручник / Ю.П.Дмитренко. – К.: Юрінком Інтер, 2009. – 624 с.
3. Крук С.І., канд. пед. наук, Жакун І.І. (керівники проекту), Яріш Р.Б. (відповідальний виконавець), Ткачук П.П., Вовчук С.Г., Токарець С.П. Організація заходів цивільного захисту: методичний посібник. Тернопіль: Видавець ФОП Андрієшин В. П.: Тернопіль, 2016– 568 с.
4. Р.С. Яковчук, А.В. Саміло. Правознавство та правові основи цивільного захисту України. Навчальний посібник – Львів: ЛДУ БЖД, 2017. – 484 с.
5. Килимник О.М., Нестер А.А., Романішина О.В. Організація наглядової діяльності в сфері цивільної безпеки та охорони праці: навч. посібник/ О.М.Килимник, А.А. Нестер, О.В. Романішина. – Хмельницький, : ХНУ, 2022. - 189 с. Жидецький В.Ц.
6. Камлик М.І. Законодавство України про працю. Збірник законодавчих та нормативних актів. - К.:Атака, 2003. – 944с.
7. Охорона праці в Україні. Нормативна база/ Роїна О.М.- К.:КНТ, 2008.-544с.

Допоміжна

8. ТИПОВЕ ПОЛОЖЕННЯ про порядок проведення навчання і перевірки знань з питань охорони праці (НПАОП 0.00-4.12-05).
9. ПРОГРАМА загальної підготовки працівників підприємств, установ та організацій до дій у надзвичайних ситуаціях// ЗАТВЕРДЖЕНО Наказ ДСНС України 06.06.2019 № 310

10. ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

10. Модульне середовище для навчання MOODLE. Доступ до ресурсу: <https://msn.khnu.km.ua>.
11. Електронна бібліотека університету. Доступ до ресурсу: http://lib.khnu.km.ua/asp/php_f/page_lib.php.

Розробник _____ к.т.н., доц. Романішина О. В.

Погоджено:

Гарант ОП _____ к.т.н., доц. Паршенко К.А..

Зав.каф. БЦБ _____ д.т.н., проф. Калда Г.С.

